

แนวโน้มยาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564

Trend of Illicit Drugs Seized and Analyzed during 2017–2021 at Police Forensic Science Center 5, Thailand

ลำดวน จรสาย¹, สมิตา แสงบุญเรือง², ดวงเนตร พิพัฒน์สถิตพงศ์^{3,*}

¹สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี 12120

²กลุ่มงานตรวจยาเสพติด ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ลำปาง 52000

³ภาควิชาเทคนิคการแพทย์ คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี 12120

Lamduan Jonsai¹, Samita Saengboonreung², Duangnate Pipatsatitpong^{3,*}

¹Department of Forensic Science, Faculty of Allied Health Sciences, Thammasat University,
Pathum Thani 12120

²Narcotics Sub-Division, Police Forensic Science Center 5, Lampang 52000

³Department of Medical Technology, Faculty of Allied Health Sciences, Thammasat University,
Pathum Thani 12120

Received 8 March 2023; Received in revised 21 June 2023; Accepted 29 June 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มสถิติคดียาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 ยาเสพติดที่ถูกจับยึดโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรภาค 5 และเจ้าหน้าที่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ ซึ่งรับผิดชอบดูแลพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ส่งตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 จำนวนทั้งสิ้น 10,443 คดี (14,481 รายการ) คิดเป็นน้ำหนัก 7,281.2 กิโลกรัม ผลการวิเคราะห์พบว่ายาบ้าเป็นยาเสพติดที่พบมากที่สุด โดยคิดเป็น 80.4% ของจำนวนคดียาเสพติดทั้งหมด ยาเสพติดที่พบรองลงมาคือกัญชา คิดเป็น 12.1% มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และมีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีมากที่สุดในปี พ.ศ. 2562-2563 ถึง 504.3% ก่อนที่จะพยายามผลักดันให้เกิดกัญชาเสรี เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากกัญชาทางการแพทย์ และด้านอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลภาพรวมประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งพบกัญชาเพียง 6.2% โไอซ์เป็นสารเสพติดที่พบเป็นลำดับที่สาม คิดเป็น 5.1% แผนที่ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System; GIS) แสดงความชุกของคดียาเสพติดรายสำคัญ ซึ่งแต่ละคดีมีปริมาณยาเสพติดเป็นจำนวนมาก เช่น ยาบ้าและไอซ์ พบมากในจังหวัดเชียงรายและเชียงใหม่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีขอบเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและ

*ผู้รับผิดชอบบทความ: duangnate_pipat@hotmail.com

doi: .....

เป็นจุดเชื่อมดินแดนสามเหลี่ยมทองคำที่มักจะใช้เป็นเส้นทางการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

คำสำคัญ: ยาเสพติด; ยาบ้า; จับยึดยาเสพติด

Abstract

The aim of this study was to analyze trends in illicit seized drugs submitted to investigate at the Police Forensic Center 5 between 2017 and 2021. These drugs were seized by officers from the Provincial Police Region 5, who were responsible for overseeing the northern region of Thailand. A total of 10,443 cases (consisting of 14,481 items) were examined at the Police Forensic Center 5, with a combined weight of 7,281.2 kilograms. Yaba (methamphetamine tablet) was the majority of seizures (80.4%). The second most commonly seized was marijuana (12.1%), and showing an increasing trend over time. There was a significant percentage change from 2019 to 2020, with a staggering increase of 504.3%. This spike occurred prior to the implementation of the policy allowing the use of marijuana for medical and other purposes. A large different rate compared with the previous period (marijuana was found 6.2%). The third most frequently encountered drug was Ice (crystal methamphetamine hydrochloride), comprising 5.1% of the total seizures. Geographic information system (GIS) maps revealed areas with a high prevalence of illicit seized drug cases such as Yaba and Ice, which were found in Chiang Rai and Chiang Mai provinces, the neighboring borders countries, and the Golden Triangle, which often served as a smuggling route.

Keywords: Illicit drug; Methamphetamine; Seizures of drugs

1. บทนำ

ยาเสพติดให้โทษตามความหมายที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 หมายความว่า สารเคมี พิษ หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้าน บางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา [1] เมื่อมียาเสพติดถูกจับยึดได้ภายในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 พนักงานสอบสวน

ที่สังกัดตำรวจภูธรภาค 5 สามารถส่งตรวจพิสูจน์ที่สถานตรวจพิสูจน์ในพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 พิสูจน์หลักฐานจังหวัดในสังกัดศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ 3/2553 เรื่องกำหนดสถานตรวจพิสูจน์ [2]

สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังคงทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในภาคเหนือตอนบนที่มีอาณาเขตติดต่อดินแดน

สามเหลี่ยมทองคำ ถูกใช้เป็นพื้นที่หลักในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศเมียนมาเป็นเวลาช้านาน ทำให้มีความชุกของคดียาเสพติดค่อนข้างมาก โดยเฉพาะคดียาเสพติดรายสำคัญซึ่งมียาเสพติดต่อคดีในปริมาณมาก ถูกพบได้บ่อยในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะ เชียงราย เชียงใหม่ และ ลำปาง ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง มีหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และเก็บรวบรวมวัตถุพยานในคดีต่าง ๆ รวมถึงคดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่ถูกจับยึดได้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตำรวจภูธรภาค 5 ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 7 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน จากสถิติผลการปราบปรามยาเสพติดประเทศไทยปี พ.ศ. 2562 พบว่าชนิดของยาเสพติดที่ตรวจพบมากที่สุด 5 อันดับแรกในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 5 ได้แก่ ยาบ้า กัญชา ไอซ์ ผีน และ เฮโรอีน ตามลำดับ [3] การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดถูกจัดเป็นนโยบายที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัยข้อมูลเชิงสถิติเพื่อสามารถวิเคราะห์แนวโน้มและภาพรวมของปัญหา เพื่อใช้วางแผนทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ [4]

ในปี ค.ศ. 2021 Silvestre A และคณะได้ทำการศึกษาแนวโน้มของยาเสพติดที่ถูกจับยึดได้ในช่วงปี ค.ศ. 2013-2018 และลักษณะเฉพาะของตลาดค้าสิ่งผิดกฎหมายในจังหวัดนาโปลี หรือเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยสุ่มตัวอย่างยาเสพติดที่จับยึดได้ใน 4 พื้นที่ตามพื้นที่ดูแลของสำนักงานอัยการ 4 แห่ง ได้แก่ นาโปลี (Naples : NA) นาโปลีเหนือ (North Naples : NN) ตอร์เรอานนุนซิอาตา (Torre Annunziata : TA) และซานตา มาเรีย คาปัว เวเตร (Santa Maria Capua Vetere : SMCV) และแบ่งประเภทยาเสพติดออกเป็น

จำนวน 5 ประเภท คือ โคเคน (Cocaine) เฮโรอีน (Heroin) พืชกัญชา (Marijuana) เรซินกัญชา (Hashish) และประเภทอื่น ๆ ได้แก่ มอร์ฟิน (Morphine) แอมเฟตามีน (Amphetamine) เมทาโดน (Methadone) และคีตามีน (Ketamine) พบว่าจากทั้ง 4 พื้นที่นอกเหนือจากซานตา มาเรีย คาปัว เวเตร มียาเสพติดที่มีปริมาณจับยึดได้มากที่สุดได้แก่ พืชกัญชาและเรซินกัญชา ในขณะที่ซานตา มาเรีย คาปัว เวเตร พบว่ามียาเสพติดที่มีปริมาณจับยึดได้มากที่สุดได้แก่ โคเคน และมีแนวโน้มของปริมาณที่จับยึดได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาดังกล่าว [5]

สำหรับในประเทศไทย ปี ค.ศ. 2018 Angkurawaranon C. และคณะได้ทำการศึกษาการใช้ยาเสพติดในประเทศไทย โดยใช้สามะโนครัวแห่งชาติ (National Household) ทำการสำรวจโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง และให้ผู้ที่เคยใช้ยาเสพติดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับยาเสพติดที่เคยใช้ ทำการเก็บข้อมูลในปี ค.ศ. 2001, 2003, 2007, 2008 และ 2011 ใช้ Poisson regression วิเคราะห์ความชุกพบว่าความชุกของยาเสพติดในประเทศไทยลดลงอย่างมากจาก 16.37% (ช่วงความเชื่อมั่น 16.36-16.38 ที่ความเชื่อมั่น 95%) ในปี 2001 เหลือ 6.95% (ช่วงความเชื่อมั่น 6.94-6.96 ที่ความเชื่อมั่น 95%) ในปี ค.ศ. 2003 ($p < 0.05$) สัมพันธ์กับช่วงระยะเวลาดังกล่าว รัฐบาลได้ออกนโยบายสงครามต้านยาเสพติด “War on Drugs” ที่มุ่งเน้นไปที่การลดปริมาณยาเสพติดในประเทศไทย และหลังจากนั้นความชุกของยาเสพติดอยู่ในระดับคงที่ไปจนถึงปี ค.ศ. 2011 โดยในช่วงเวลาดังกล่าวพบว่ายาเสพติดที่มีความชุกเป็นสามอันดับแรกยังคงเป็น กัญชา พืชกระท่อม และยาบ้า ตามลำดับ [6]

เนื่องจากในปัจจุบัน งานวิจัยเชิงสถิติที่ศึกษาแนวโน้มยาเสพติดในประเทศไทยยังไม่แพร่หลาย ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาแนวโน้มยาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 เพื่อเป็น

ข้อมูลในการอ้างอิง และเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ปัญหาการลักลอบนำเข้า และการแพร่ระบาดของยาเสพติด อันจะนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดต่อไป

2. อุปกรณ์และวิธีการ

2.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่มุ่งค้นหาความรู้ และความจริงโดยอาศัยข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเหมาะสำหรับการศึกษาแนวโน้มของยาเสพติด ที่ข้อมูลถูกจัดอยู่ในรูปแบบตัวเลข และตัวแปรต่าง ๆ

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลยาเสพติดแต่ละชนิดที่ถูกจับยึดได้ และส่งตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 จำนวนประมาณปีละ 2,100 คดี

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดึงข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลของยาเสพติด ได้แก่ ระบบเครือข่ายและงานสารสนเทศ สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ (F-NET) ที่อยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ซึ่งได้รับการอนุญาตให้ข้อมูลจาก พลตำรวจโท ดิเรก ธนานนท์นิवास ที่ปรึกษา (สบ 8) สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บังคับการศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ชนิดข้อมูล แบ่งเป็น ข้อมูลกลุ่ม ได้แก่ ชนิดยาเสพติด (ยาเสพติดแต่ละชนิดที่ถูกจับยึดได้ และส่งตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 เรียงตามอันดับที่พบสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่

ยาบ้า กัญชา ไอซ์ ผีน และเฮโรอีน ตามลำดับ) อำเภอและเขตพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตำรวจภูธรภาค 5 (เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน) และเพศของผู้ต้องหา ข้อมูลต่อเนื่อง ได้แก่ จำนวนคดี จำนวนรายการ และปริมาณของกลาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เป็นต้น โดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ เอ็กเซล 2019 (Microsoft Excel 2019) นำเสนอในรูปแบบของ ตารางกราฟแท่ง กราฟเส้น และแผนที่แสดงความชุกของยาเสพติด หรือแผนที่ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System ; GIS) ซึ่งให้ความสนใจวิเคราะห์เฉพาะยาเสพติดรายสำคัญของชนิดยาเสพติดที่พบมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ยาบ้า กัญชา ไอซ์ ผีน และเฮโรอีน แต่เนื่องจากไม่มีคดียาเสพติดรายสำคัญชนิดกัญชา และผีน ส่งตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 อีกทั้งจำนวนคดียาเสพติดรายสำคัญชนิดเฮโรอีน ในแต่ละปีมีค่อนข้างน้อย (1-3 คดี) และบางปีไม่มีข้อมูล จึงจะเหลือเพียงการวิเคราะห์เฉพาะยาบ้า และไอซ์ เท่านั้น แผนที่ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ใช้โปรแกรมอาร์คจีไอเอส เวอร์ชัน 10.1 (ArcGIS 10.1) โดยเกณฑ์คดียาเสพติดรายสำคัญที่ใช้ในงานวิจัยนี้ถูกตั้งขึ้นโดยอ้างอิงจากระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. 2553 [7] และมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์การตรวจรับของกลางยาเสพติดในศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 โดยใช้เกณฑ์ขั้นต่ำที่แต่ละจังหวัดในภาคเหนือตอนบนจะพิจารณาส่งมาตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมได้อย่างสูงสุด แสดงดังตารางที่ 1

Table 1 Criteria for the major drugs.

Types of drugs	Active principles of drugs	Criteria for the major drugs
Yaba	Methamphetamine	Over 100,000 tablets
Cannabis	Tetrahydrocannabinol	-
Ice	Methamphetamine	Over 10 kg
Opium	Morphine	-
Heroin	Diacetylmorphine	Over 1 kg

3. ผลการวิจัย

3.1 การวิเคราะห์จำนวนคดี จำนวนรายการ ปริมาณของกลาง และจำนวนผู้ต้องหา แยกตามชนิดยาเสพติดที่ถูกจับยึด 5 อันดับแรก

จากผลการวิเคราะห์จำนวนคดี จำนวนรายการ ปริมาณของกลางและจำนวนผู้ต้องหา แยกตามชนิดยาเสพติดที่ถูกจับยึด 5 อันดับแรกพบว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 มียาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจพิสูจน์ ณ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 จำนวนทั้งสิ้น 10,443 คดี (14,481 รายการ) เมื่อเรียงตามอันดับที่พบจากมากไปน้อย พบว่า ยาบ้า เป็นชนิดยาเสพติดที่พบมากที่สุดถึง 8,393 คดี (12,255 รายการ) คิดเป็น 80.4% ของจำนวนคดียาเสพติดทั้งหมด (84.6% ของจำนวนรายการของกลางยาเสพติดทั้งหมด) และมีปริมาณรวมทั้งสิ้น 5,686,767.43 กรัม คิดเป็น 78.1 % ของปริมาณยาเสพติดทั้งหมด ชนิดยาเสพติดที่พบรองลงมาได้แก่ กัญชา ถูกพบเป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,260 คดี (1,325 รายการ) คิดเป็น 12.1% 9.1% และ 5.4% ของจำนวนคดี จำนวน

รายการ และปริมาณของกลางยาเสพติดทั้งหมดที่พบตามลำดับ อันดับต่อมาได้แก่ ไอซ์ ถูกพบเป็นจำนวนทั้งสิ้น 502 คดี (543 รายการ) คิดเป็น 4.8 % 3.7 % และ 11.8 % ของจำนวนคดี จำนวนรายการของกลาง และปริมาณยาเสพติดทั้งหมดที่พบตามลำดับ อันดับต่อมาได้แก่ ผีน ถูกพบเป็นจำนวนทั้งสิ้น 74 คดี (85 รายการ) คิดเป็น 0.7% 0.6% และ 0.2% ของจำนวนคดี จำนวนรายการของกลาง และปริมาณยาเสพติดทั้งหมดที่พบตามลำดับ และอันดับสุดท้ายได้แก่ เฮโรอีน ถูกพบเป็นจำนวนทั้งสิ้น 28 คดี (31 รายการ) คิดเป็น 0.3% 0.2% และ 2.1% ของจำนวนคดี จำนวนรายการของกลาง และปริมาณยาเสพติดทั้งหมดที่พบตามลำดับ วิเคราะห์เพศของผู้ต้องหาจำนวนทั้งสิ้น 9,073 ราย พบว่าผู้ต้องหาในคดียาเสพติดทั้ง 5 ชนิด เป็นไปในลักษณะเดียวกันคือ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากถึง 84.5% - 88.0% ในขณะที่เป็นเพศหญิงเพียง 12.0% - 15.5% แสดงดังตารางที่ 2

Table 2 Distribution of number of cases and samples, amount (g), and deferred peoples of illicit drugs seized between 2017 and 2021. Total number of unique cases: 10,443 (12,255 samples); total number of deferred people: 9,073.

Types of drugs	Numbers		Numbers		Amount		Numbers of deferred peoples					
	(cases)	(%)*	(samples)	(%)*	(g)	(%)*	Male	(%)	Female	(%)	Total	(%)*
Yaba	8,393	80.4	12,255	84.6	5,686,767.43	78.1	6,798	87.4	984	12.6	7,782	85.8
Cannabis	1,260	12.1	1,325	9.1	393,725.02	5.4	508	88.0	69	12.0	577	6.4
Ice	502	4.8	543	3.7	856,150.10	11.8	412	85.7	69	14.3	481	5.3
Opium	74	0.7	85	0.6	18,063.67	0.2	49	84.5	9	15.5	58	0.6
Heroin	28	0.3	31	0.2	152,972.73	2.1	22	88.0	3	12.0	25	0.3

*Percentages based on the total values.

3.2 การวิเคราะห์จำนวนคดี และปีที่จับยึด แยกตามชนิดยาเสพติดที่ถูกจับยึด 5 อันดับแรก

จากผลการวิเคราะห์จำนวนคดี และปีที่จับยึด แยกตามชนิดยาเสพติดที่ถูกจับยึด 5 อันดับแรกพบว่า ชนิดยาเสพติดที่พบมากที่สุดในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 จนถึงปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ ยาบ้า โดยถูกพบมากที่สุดในปี พ.ศ. 2564 ด้วยจำนวนทั้งสิ้น 1,975 คดี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ชนิดยาเสพติดที่พบรองลงมาเป็นอันดับ 2 และ 3 ในปี พ.ศ. 2560 จนถึงปี พ.ศ. 2562 ได้แก่ ไอซ์ (99-134 คดีต่อปี) และ กัญชา (56-74 คดีต่อปี) ตามลำดับ ในขณะที่ ปี พ.ศ. 2563

จนถึง พ.ศ. 2564 มีการปรับเปลี่ยนโดยสลับลำดับกันระหว่าง ไอซ์ และ กัญชา ส่งผลให้ชนิดยาเสพติดที่พบรองลงมาเป็นอันดับ 2 และ 3 ในปีดังกล่าวกลายเป็น กัญชา (423-637 คดีต่อปี) และ ไอซ์ (65-79 คดีต่อปี) ตามลำดับแทน โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 กัญชายังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ไอซ์มีแนวโน้มลดลง อันดับต่อมา ได้แก่ ผีน (8-20 คดีต่อปี) และเฮโรอีน (2-8 คดีต่อปี) เป็นลำดับสุดท้าย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 โดยผีนและเฮโรอีนมีแนวโน้มคงที่ แสดง (Figure 1)

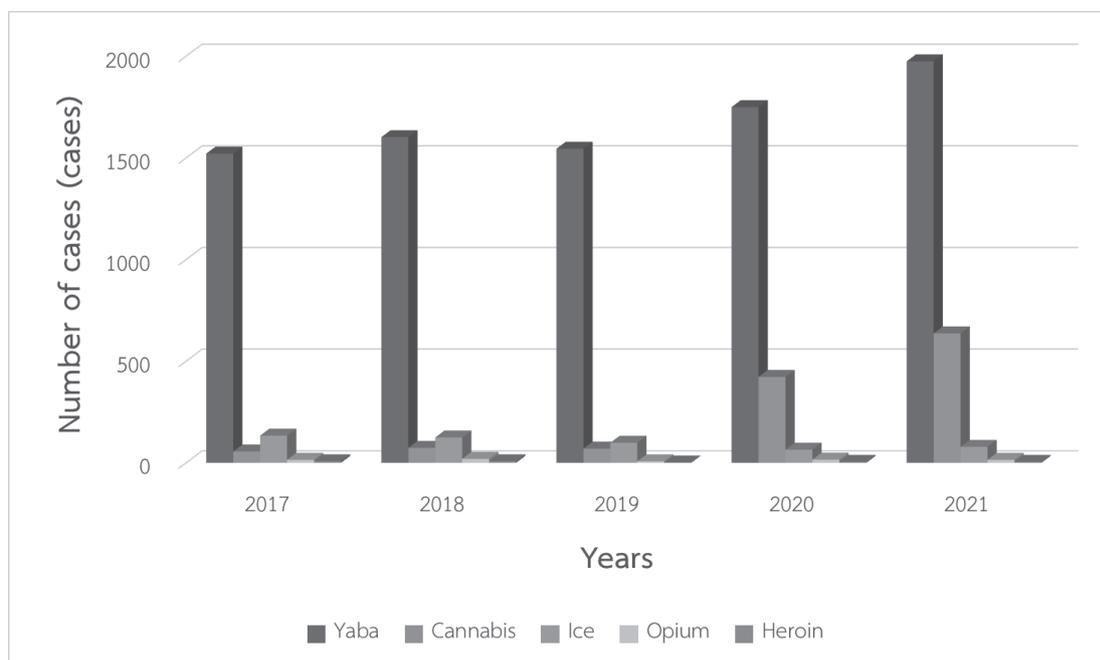

Figure 1 Distribution of number of cases of illicit drugs seized between 2017 and 2021

3.3 การวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีในแต่ละปีของยาเสพติดที่ถูกจับยึด 5 อันดับแรก

จากผลการวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีในแต่ละปีของยาเสพติดที่ถูกจับยึด 5 อันดับแรกพบว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2561 ยาบ้า กัญชา และฝิ่นมีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ไอซ์มีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีที่ลดลง และเฮโรอีนมีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีที่คงที่

หลังจากนั้น ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2561-2562 ยาเสพติดทุกชนิดมีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีที่ลดลง จากนั้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2562-2563 ยาเสพติดแทบทุกชนิด ยกเว้น ไอซ์ มีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกัญชา ถูกพบว่า มีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง 504.3 % จากปีก่อนหน้า หลังจากนั้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2563-2564 ยาเสพติดแทบทุกชนิด ยกเว้น ไอซ์ มีเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคดีที่ลดลง แสดงดัง (Figure 2)

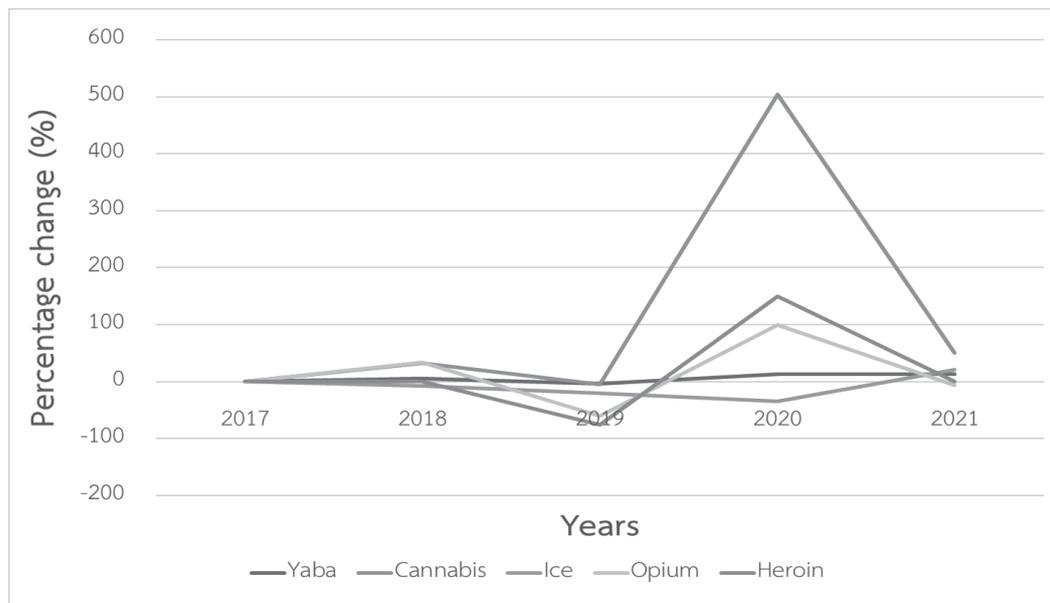

Figure 2 Distribution of percentage change of illicit drugs seized between 2017 and 2021.

3.4 การวิเคราะห์แผนที่แสดงความชุกของคดียาเสพติดรายสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลคดียาเสพติดรายสำคัญชนิด ยาบ้า 238 คดี (เฉพาะยาบ้าที่มีจำนวนตั้งแต่ 100,000 เม็ดขึ้นไป) ที่จับยึดได้ตามท้องที่สถานีตำรวจภูธร/เขตพื้นที่จังหวัด 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 และนำเสนอให้อยู่ใน

รูปแผนที่ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System ; GIS) หรือแผนที่แสดงความชุก โดยกำหนดให้ความเข้มของสีแดงแปรผันตามจำนวนคดี และขนาดของวงกลมสีน้ำเงินแปรผันตามจำนวนเม็ดเฉลี่ยที่จับยึดได้ในแต่ละพื้นที่ พบว่า พื้นที่ที่จับยึดยาบ้าได้เป็นจำนวนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย รองลงมา ได้แก่ อ.เมืองเชียงราย และ อ.แม่สาย ตามลำดับ ซึ่งยังคงอยู่ใน จ.เชียงราย เช่นเดียวกัน

หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2561 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดยาบ้าได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุดร่วมกัน ได้แก่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย และ อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ (จำนวนคดีเท่ากัน) รองลงมาได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย และ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย (จำนวนคดีเท่ากัน)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2562 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดยาบ้าได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุด ได้แก่ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย รองลงมาได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่, อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ และ อ.เมืองเชียงราย จ.เชียงราย (จำนวนคดีเท่ากัน)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2563 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดยาบ้าได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุด ได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย รองลงมาได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ และ อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ตามลำดับ

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2564 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดยาบ้าได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุด ได้แก่ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ รองลงมาได้แก่ อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ และ อ.พาน จ.เชียงราย (จำนวนคดีเท่ากัน) แสดงดัง(Figure 3)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลคดียาเสพติดรายสำคัญชนิด ไอซ์ 31 คดี (เฉพาะไอซ์ที่มีน้ำหนักของกลางสุทธิตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป) ที่จับยึดได้ตามท้องที่สถานีตำรวจภูธร/เขตพื้นที่จังหวัด 8 จังหวัด ได้แก่ ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา และ

แพร่ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 และนำเสนอให้อยู่ในรูปแบบที่ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System ; GIS) หรือแผนที่แสดงความชุก โดยกำหนดให้ความเข้มของสีแดงแปรผันตามจำนวนคดี และขนาดของวงกลมสีน้ำเงินแปรผันตามน้ำหนักของกลางสุทธิเฉลี่ยที่จับยึดได้ในแต่ละพื้นที่ พบว่า พื้นที่ที่จับยึดไอซ์ได้มากที่สุดในปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2561 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดไอซ์ได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุดร่วมกัน ได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย, อ.แม่จัน จ.เชียงราย และ อ.งาว จ.ลำปาง (จำนวนคดีเท่ากัน)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2562 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดไอซ์ได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุดร่วมกัน ได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย, อ.เชียงของ จ.เชียงราย, อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ และ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ (จำนวนคดีเท่ากัน)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2563 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดไอซ์ได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุดร่วมกัน ได้แก่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย, อ.พาน จ.เชียงราย และ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ (จำนวนคดีเท่ากัน)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2564 พบว่าพื้นที่ที่จับยึดไอซ์ได้เป็นจำนวนคดีมากที่สุด ได้แก่ อ.เชียงแสน จ.เชียงราย แสดงดังภาพที่ (Figure 4)

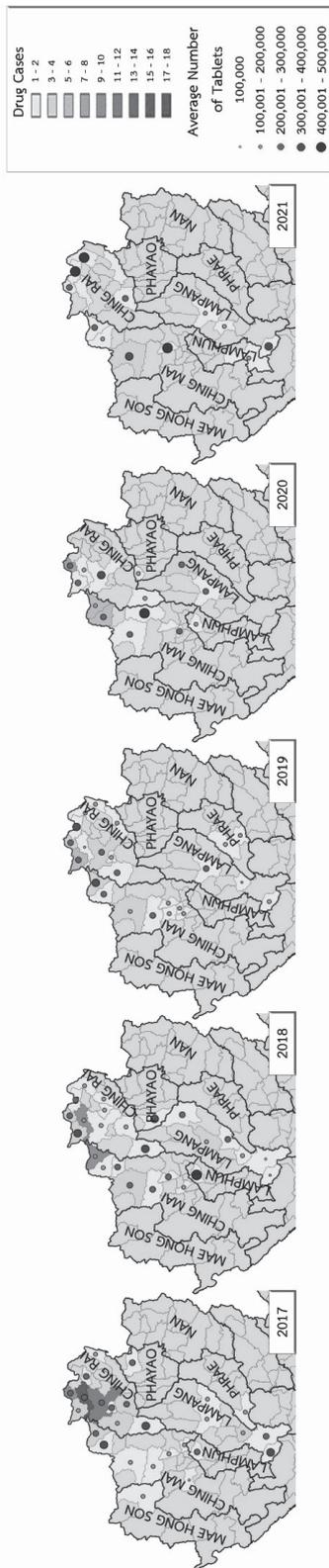

Figure 3 The prevalence of Yaba seized between 2017 and 2021

Figure 4 The prevalence of Ice seized between 2017 and 2021.

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ยาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 พบว่า ยาบ้า ยังคงเป็นยาเสพติดที่พบมากที่สุด โดยคิดเป็น 80.4% ของจำนวนคดียาเสพติดทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2560, 2561, 2562, 2563 และ 2564 ซึ่งรายงานว่าคุณสมบัติของยาเสพติดที่ตรวจพบมากที่สุด ได้แก่ ยาบ้า โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ยประมาณ 73.5% [3, 8-11]

ในทางกลับกัน ชนิดยาเสพติดที่ส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ที่พบรองลงมาจากยาบ้า ได้แก่ กัญชาคิดเป็น 12.1%, ไอซ์ 4.8%, ผีน 0.7% และเฮโรอีน 0.3% ตามลำดับ กลับไม่สอดคล้องกับผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2560, 2561, 2562, 2563 และ 2564 ซึ่งรายงานว่าคุณสมบัติของยาเสพติดที่ตรวจพบรองลงมาจากยาบ้า ได้แก่ ไอซ์ โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ยประมาณ 12.0%, กระท่อม 8.6%, กัญชา 6.2% และเฮโรอีน 0.6% ตามลำดับ [3, 8-11] แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติที่แพร่ระบาดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนนั้นมีความแตกต่างจากภาพรวมในประเทศไทย โดยเฉพาะกัญชา และผีน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากพื้นที่บริเวณภาคเหนือตอนบนมีลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของพืชกัญชา และผีน ได้ดีกว่าพื้นที่บริเวณอื่นในประเทศไทย เนื่องจากภูมิภาคนี้อุณหภูมิเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของไทยอย่างกัญชาที่มีสกุลเดียวกันกับพืชกัญชา [12]

แม้ว่าอันดับที่พบรองจากยาบ้า คือกัญชา จะมีจำนวนเพียง 12.1% แต่เป็นที่น่าสนใจว่าแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของกัญชาตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมานั้น อาจเกี่ยวเนื่องมาจากการผลักดันให้เกิดกัญชาเสรีขึ้น (กัญชาถูกกฎหมาย) โดยเริ่มแรกได้มีการแก้ไขกฎหมายการใช้กัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562 [13]

นอกจากนี้ยังเกิดแรงขับเคลื่อนในการผลักดันกัญชาออกจาก พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ จากการรณรงค์ในหลายรูปแบบ [14] ประกอบกับการสื่อสารนโยบายและข้อปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ส่งผลให้ในช่วงเวลาดังกล่าวที่กัญชายังคงเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 อยู่ ซึ่งต้องมีการควบคุม และสามารถใช้ได้เพียงในงานวิจัยและทางการแพทย์เท่านั้น แต่ประชาชนบางส่วนอาจเกิดการรับสารคลาดเคลื่อน และเข้าใจผิดว่าสามารถปลูกกัญชาได้โดยเสรี จึงทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวมีการจับยึดกัญชาคิดเป็นจำนวนคดีเพิ่มขึ้นมากถึง 504.3% จากปีก่อนหน้า (นับแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2565 จนถึงปัจจุบัน ภายหลังจากช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลของงานวิจัยนี้ รัฐบาลไทยได้ปลดล็อกพืชกัญชาออกจากยาเสพติดให้โทษ ทำให้กัญชาถูกกฎหมายตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 [1] ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 [15] และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565) [16]

เมื่อพิจารณาแนวโน้มยาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 พบว่ายาบ้าและกัญชามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ไอซ์มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ผีนและเฮโรอีนมีแนวโน้มคงที่

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาคดียาเสพติดรายสำคัญ ซึ่งในแต่ละคดีมีปริมาณยาเสพติดเป็นจำนวนมาก พบว่าพื้นที่ที่มีความชุกของยาบ้ามากที่สุด ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 ได้แก่ จ.เชียงราย (อ.แม่จัน, อ.แม่สาย, อ.เมืองเชียงราย, อ.แม่ฟ้าหลวง และ อ.พาน) และ จ.เชียงใหม่ (อ.แม่อาว, อ.เชียงดาว และ อ.ฝาง) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศ เพื่อนบ้านอย่างเมียนมา และเป็นจุดเชื่อมดินแดนสามเหลี่ยมทองคำที่มักจะใช้เป็นเส้นทางการลักลอบลำเลียงยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าเข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานาน และเมื่อพิจารณาจำนวนเม็ดเฉลี่ยของยาบ้าที่จับยึดได้ในแต่ละ

พื้นที่ พบว่ามีการกระจายตัวของ จำนวนเม็ดเฉลี่ยที่มีปริมาณมากที่สุด (วงกลมสีน้ำเงินใหญ่สุด) อยู่ในทั่วบริเวณ ตั้งแต่ต้นทาง (จังหวัดเชียงราย) ไปยังส่วนปลายทางของภาคเหนือตอนบน (จังหวัดลำปาง) แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการลักลอบลำเลียงยาบ้าในปริมาณมาก (ตั้งแต่ 100,000 เม็ดขึ้นไป) จากบริเวณสามเหลี่ยมทองคำเข้ามาในประเทศไทยผ่านชายแดนทางภาคเหนือ เพื่อไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป ในขณะที่เดียวกันยังพบว่าพื้นที่ที่มีความชุกของไอซ์มากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนใหญ่อยู่ใน จ.เชียงราย และ จ.เชียงใหม่ เช่นเดียวกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า สถานการณ์การลักลอบลำเลียงยาบ้าในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนนั้นมีจำนวนลดลงในแต่ละปี (จากการวิเคราะห์แผนที่แสดงความชุก) ในขณะที่การแพร่ระบาดของยาบ้าในภูมิภาคยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ (จากการวิเคราะห์แนวโน้มยาเสพติด) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนเส้นทางการลักลอบลำเลียงจากชายแดนไทย-เมียนมา ทางภาคเหนือเป็นชายแดนด้านอื่นแทน เช่น ชายแดนไทย-สปป.ลาว ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้จำนวนคดียาบ้าที่มีการลักลอบลำเลียงในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (คดียาเสพติดรายสำคัญ) นั้นมีจำนวนลดลงในแต่ละปี ในขณะที่มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การค้ายาเสพติดในช่วงของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีการปิดพรมแดนของประเทศต่าง ๆ ทำให้เกิดรูปแบบใหม่ของการค้ายาเสพติด โดยเฉพาะการค้าผ่านช่องทางออนไลน์ และส่งผ่านไปรษณีย์ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งยากต่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ และมีความสะดวกทางการค้ามากขึ้น ส่งผลให้จำนวนคดียาบ้าที่แพร่ระบาดในภาคเหนือตอนบนในช่วงเวลาดังกล่าว ยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ [17]

อีกประเด็นหนึ่งที่นาสังเกตคือแนวโน้มการเพิ่มขึ้นอย่างมากของกัญชาในช่วงระยะเวลาการศึกษาวิจัยนี้ แสดงให้เห็นถึงความต้องการใช้ประโยชน์จากกัญชามีค่อนข้างมาก อาจเนื่องมาจากกัญชามีประโยชน์

และสรรพคุณที่หลากหลาย สามารถใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ในการรักษาหรือบรรเทาอาการปวดเส้นประสาทที่ต่อเนื่องการรักษา อาการคลื่นไส้และอาเจียนที่เกิดจากเคมีบำบัด และอาการเกร็งในโรคปลอกประสาทเสื่อมแข็ง และอาการบาดเจ็บที่ไขสันหลัง เป็นต้น [18] ในขณะที่เดียวกันหากใช้กัญชาเพื่อนันทนาการอาจก่อให้เกิดโทษตามมา เนื่องจากในกัญชามีสารสำคัญที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ได้แก่ delta-9-tetrahydrocannabinol (Δ 9-THC) เมื่อเข้าสู่สมองจะสามารถจับกับตัวรับในสมอง (Cannabinoid Receptors) ทำให้เกิดอาการเคลิ้มสุข (Euphoria) กระวนกระวาย (Anxiety) และอาจทำให้การรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป เช่น หูแว่ว เห็นภาพหลอน (Hallucination) หรือหลงผิด (Delusion) [19] ดังนั้นการเปิดเสรีของกัญชาในประเทศไทย เนื่องจากไม่ได้ถูกจำกัดให้ใช้ประโยชน์ได้เฉพาะทางการแพทย์แล้ว แต่ยังสามารถใช้ในด้านอื่น ๆ ได้ จึงอาจต้องติดตามและศึกษาต่อไป ว่าจะมีแนวโน้มและทิศทางเป็นประการใด

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจพิจารณาใช้ข้อมูลในงานวิจัยนี้ไปใช้ในการอ้างอิง และเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ปัญหาการลักลอบนำเข้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เพื่อวางแผนหรือกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

5. สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลยาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2560-2564 พบว่ายาเสพติดที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ยาบ้า กัญชา ไอซ์ ผีน และเฮโรอีนตามลำดับ โดยยาบ้าและกัญชามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ไอซ์มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ฝิ่นและเฮโรอีนมีแนวโน้มคงที่ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาคดียาเสพติดรายสำคัญซึ่งในแต่ละคดีมีปริมาณยาเสพติดเป็นจำนวนมาก พบว่าพื้นที่ที่มีความชุกของยาบ้ามากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าว ได้แก่ จ.เชียงราย (อ.แม่จัน, อ.แม่สาย, อ.เมืองเชียงราย,

อ.แม่ฟ้าหลวง และ อ.พาน) และ จ.เชียงใหม่ (อ.แม่ฮาด, อ.เชียงดาว และ อ.ฝาง) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเมียนมา และเป็นจุดเชื่อมดินแดนสามเหลี่ยมทองคำที่มักจะใช้เป็นเส้นทางลักลอบลำเลียงยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าเข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานาน และเมื่อพิจารณาจำนวน เม็ดเฉลี่ยของยาบ้าที่จับยึดได้ในแต่ละพื้นที่ พบว่ามีการกระจายตัวของจำนวนเม็ดเฉลี่ยที่มีปริมาณมากที่สุด (วงกลมสีน้ำเงินใหญ่สุด) อยู่ในทิวบริเวณ ตั้งแต่ต้นทาง (จังหวัดเชียงราย) ไปยังส่วนปลายทางของภาคเหนือตอนบน (จังหวัดลำปาง) แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการลักลอบลำเลียงยาบ้าในปริมาณมาก (ตั้งแต่ 100,000 เม็ดขึ้นไป) จากบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ เข้ามาในประเทศไทยผ่านชายแดนทางภาคเหนือ เพื่อไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป ในขณะที่เดียวกันยังพบว่าพื้นที่ที่มีความชุกของไอซ์มากที่สุด ในช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนใหญ่อยู่ใน จ.เชียงราย และ จ.เชียงใหม่ เช่นเดียวกัน

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก พลตำรวจโท ติเรก ธานานท์นิवास ที่ปรึกษา (สบ 8) สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บังคับการ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลยาเสพติดที่จับยึดได้และส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 รวมถึงให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย

7. References

[1] Government Gazette (Thailand), 2021, Act Prescribing the Use of the Narcotics Code B.E. 2564 (2021), Rule Number 138, Section Number 73 ก., Bangkok. (in Thai)

[2] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB). Order of the Drug Enforcement Administration No. 3/2010. B.E. 2553 (2010), Government Gazette (Thailand), Rule Number 127, Special Section Number 42 ง., Bangkok. (in Thai)

[3] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB)., 2020, Thailand Narcotics Control Annual Report B.E. 2562 (2019), Bangkok. (in Thai)

[4] Office of the National Economic and Social Development Board., 2018, National Strategy. B.E. 2561-2580 (2018-2037), Bangkok. (in Thai)

[5] Silvestre A, Basilicata P, Coraggio L, Guadagni R, Simonelli A, Pieri M. Illicit drugs seizures in 2013-2018 and characteristics of the illicit market within the Neapolitan area. *Forensic Sci Int.* 2021;321:110738.

[6] Angkurawaranon C, Jiraporncharoen W, Likhitsathian S, Thaikla K, Kanato M, Perngparn U, et al. Trends in the use of illicit substances in Thailand: Results from national household surveys. *Drug Alcohol Rev.* 2018;37(5):658-63.

[7] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB). Regulations of the Drug Enforcement Administration on Drug Coordination Guidelines. B.E. 2553 (2010), Government Gazette (Thailand), Rule Number 127, Special Section Number 73 ง., Bangkok. (in Thai)

- [8] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB)., 2018, Thailand Narcotics Control Annual Report B.E. 2560 (2017), Bangkok. (in Thai)
- [9] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB)., 2019, Thailand Narcotics Control Annual Report B.E. 2561 (2018), Bangkok. (in Thai)
- [10] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB)., 2021, Thailand Narcotics Control Annual Report B.E. 2563 (2020), Bangkok. (in Thai)
- [11] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB)., 2022, Thailand Narcotics Control Annual Report B.E. 2564 (2021), Bangkok. (in Thai)
- [12] Tipparat P, Natakankitkul S, Chamnivikaipong P, Chutiwat S. Characteristics of cannabinoids composition of Cannabis plants grown in Northern Thailand and its forensic application. *Forensic Sci Int.* 2012;215(1-3):164-70.
- [13] Government Gazette (Thailand)., 2019, Narcotic Act. B.E. 2562 (2019), Rule Number 136, Section Number 19 ก., Bangkok. (in Thai)
- [14] Thai PBS NEWS., Cannabis 268-kilometre walk for patients, Available Source : <https://www.thaipbs.or.th/news/content/280221>, May 20, 2022. (in Thai)
- [15] Government Gazette (Thailand)., 2022, Notification of the Ministry of Public Health. B.E. 2565 (2022), Rule Number 139, Special Section Number 35 ง., Bangkok. (in Thai)
- [16] Government Gazette (Thailand)., 2022, Notification of the Ministry of Public Health. B.E. 2565 (2022), Rule Number 139, Special Section Number 137 ง., Bangkok. (in Thai)
- [17] The Office of the Narcotics Control Board (ONCB)., 2022, Thailand Narcotics Suppression Performance Report B.E. 2564 (2021), Bangkok. (in Thai)
- [18] Michael Allan G, Ramji J, Perry D, Ton J, et al. Simplified guideline for prescribing medical cannabinoids in primary care. *Can Fam Physician.* 2018;64:111-120.
- [19] Radhakrishnan R, Wilkinson ST, D'Souza DC. Gone to Pot - A Review of the Association between Cannabis and Psychosis. *Front Psychiatry.* 2014;5:1-24.